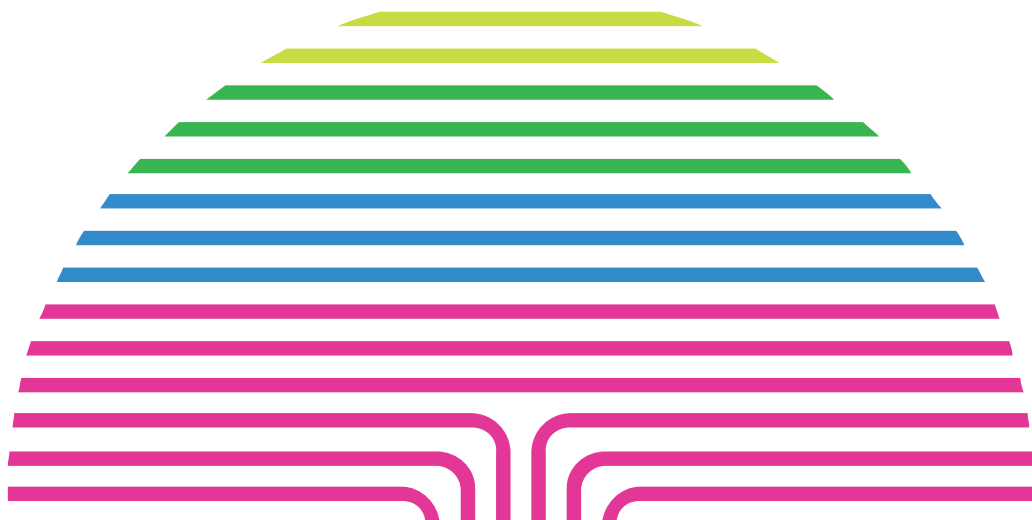

Teknikföretagen

Dagens samhällsutmaningar är
morgondagens möjligheter för
svenska teknikföretag

Teknikföretagens inspel till EU:s
kommande industristrategi

Dagens samhällsutmaningar är morgondagens möjligheter för svenska teknikföretag

Europa står inför stora utmaningar. Politiseringen av världshandeln ökar och utmanar det multilaterala handelssystemet. Samtidigt genomgår industrin en digital och grön omställning för att nyttja ny teknologisk utveckling och bemöta ett av vår tids största hot: klimatförändringen.

EU måste utveckla en industripolitik som optimerar industrins förutsättningar för att genom innovation ta fram lösningar på dagens och morgondagens samhällsutmaningar, och tillvarata de strategiska möjligheter som dessa utmaningar utgör. Detta kräver bland annat ökade satsningar på forskning och utveckling, ett regelverk som kan anpassas efter nya teknologier och en ambitiös frihandelspolitik som underlättar för företagen att sprida sina innovationer världen över.

Sverige är ett av de mest innovativa länderna i världen och svenska teknikföretag är världsledande när de tillåts konkurrera på lika villkor. I brist på globala överenskommelser behöver vi därför en europeisk industripolitik som värnar konkurrensneutralitet på marknadsliberala grunder, både på EU:s inre marknad och med länder bortom EU:s gränser.

Global konkurrenskraft börjar på hemmaplan, genom bästa möjliga konkurrensförutsättningar för våra företag. Med rätt förutsättningar vänder företagen dagens utmaningar till framtida möjligheter!

Stockholm, den 27 januari 2020

Joel Jonsson

Ansvarig Handelspolitik

joel.jonsson@teknikforetagen.se

08 - 782 08 93 / 073 - 388 24 88

Teknikföretagen

Sammanfattning per område

1 Ett EU som attraherar och stödjer företagens forsknings- och utvecklingsverksamhet

Ett forsknings- och innovationssystem i världsklass är grunden för Europas långsiktigt hållbara konkurrenskraft. Andra delar av världen satsar offensivt på forskning och innovation, vilket gör att konkurrensen om företagens investeringar ökar. Genom näringslivets satsningar på ny kunskap och utveckling av värdeskapande varor och tjänster skapas tillväxtmöjligheter på nya marknader. För att investeringar ska realiseras krävs dock att företagen kan verka i ett attraktivt innovationsklimat, med ekosystem som medger kunskapsutbyte mellan olika aktörer, och som möjliggör att ny teknik kan nå ut på marknaden.

Samtliga aktörer behöver investera mer resurser i forskning och innovation, inte minst de offentliga. Samverkansmodeller för forsknings- och innovationsprioriteringar med industriellt fokus bör vidareutvecklas inom de EU-gemensamma forsknings- och innovationsprogrammen (särskilt Horizon Europe). Fokus bör ligga på tillämpning genom exempelvis testbäddar och med ett ökat deltagande av små- och medelstora företag.

2 Regelverk anpassat efter ny teknologisk utveckling och global konkurrens

Stora regionala marknader konkurrerar om rollen som global normskapare. För att kunna påverka spelreglerna för den internationella handeln måste europeisk lagstiftning och standarder flexibelt kunna anpassas efter nya teknologier och den senaste utvecklingen på marknaden. Detta gör det möjligt för Europa att vara normsättande, vilket stärker våra företags internationella konkurrenskraft.

Europeiska kommissionen visar en ökad tendens att detaljstyra direktiv, förordningar och harmoniserade standarder. Detta gör EU:s lagstiftningsmodell långsam och tungrodd, vilket hämmar kapaciteten att påverka utformningen av internationella regler och därav begränsar vår konkurrenskraft. Lagstiftning ska utformas enligt den nya metodens grundprinciper: med väsentliga krav i lagstiftning, teknisk specifikation i frivilliga standarder som intygas med CE-märkning.

3 Hållbarhet som en strategisk tillväxtmöjlighet

Klimatförändringen utgör en av vår tids allra största samhällsutmaningar. Samtidigt skapar den gröna omställningen, som genomsyrar samtliga politikområden, en strategisk möjlighet för svenska teknikföretag som är världsledande på att utveckla miljötekniska lösningar. Dessa kan sedan exporteras till andra länder och regioner.

Ett hållbart samhälle är beroende av en konkurrenskraftig industri. En ambitiös EU-gemensam politik på området gynnar svenska företag då Sverige är ett av de länder som ligger allra längst fram inom området. Alternativet riskerar att bli nationella särkrav. En gemensam EU-politik bidrar även till att frågorna får ett större genomslag internationellt.

4 En framtidssäker robust digital infrastruktur

Digitalisering bidrar till ökad funktionalitet och värde hos produkter. För att digitala tillämpningar ska fungera behövs en underliggande infrastruktur och tillräckligt med spektrum som kan hantera olika användare, ett stort antal uppkopplade saker och stora mängder av datatrafik.

Europa kan inte vara beroende av föråldrad teknik om digitaliseringens potential ska kunna realiseras. Utbyggnad av 5G-nät behöver också välutbyggda fibernät. Utöver fiber behövs tilldelning av tillräckligt med spektrum och att näten byggs robust för att klara störningar och påfrestningar.

5 En kompetensbas med uppgraderade och efterfrågade färdigheter

Europa konkurrerar ytterst med kunskap. Det är med hjälp av en utbildad befolkning som samhällets utmaningar kan bemästras, lösningar på klimatmålen identifieras och näringslivets utvecklingskraft bibehållas.

Ett livslångt lärande som kontinuerligt höjer kompetensen är avgörande för Europas möjligheter att nyttja tekniska landvinningar samt säkerställa vägen mot ett klimatsmart samhälle och en modern välfärd. Europa behöver därtill ett ökat utbyte mellan utbildningsinstitutioner och näringsliv.

6 En ambitiös handelspolitik som öppnar nya marknader och verkar för lika spelregler globalt

Svenska teknikföretag gynnas av en friktionsfri handel med vår omvärld. Våra företag importerar insatsvaror för förädling och vidare export och är djupt integrerade i globala värdekedjor. Frihandel motverkar kostsamma handels hinder i världshandeln och främjar globala handelsflöden. Ett öppet handelsklimat möjliggör för ny teknik att få global spridning och bidrar med att svenska lösningar på vår tids samhällsutmaningar når andra länder och regioner.

EU ska verka för att liberalisera den globala handeln genom en ambitiös och expansiv frihandelspolitik, samt stärka det multilaterala handelssystemet inom ramen för WTO. I brist på multilaterala eller bilaterala överenskommelser för att adressera snedvriden konkurrens ska EU utveckla moderna handelspolitiska skyddsåtgärder att tillgå för att värna våra legitima affärsintressen på marknadsliberala grunder.

Ett EU som attraherar och stödjer företagens forsknings- och utvecklingsverksamhet

Ett forsknings- och innovationssystem i världsklass är grunden för Sveriges och Europas långsiktigt hållbara konkurrenskraft. Om Europa även i framtiden ska kunna vara ledande i att ta fram ny teknologi och utveckla globalt framgångsrika företag måste vi investera mer resurser i forskning och innovation (FoI), såväl från privata aktörer som offentliga.

Näringslivets satsningar i ny kunskap och utveckling av värdeskapande varor och tjänster blir tillväxtmöjligheter på nya marknader. För att investeringar ska realiseras krävs dock att det finns ett attraktivt innovationsklimat, ett ekosystem som medger kunskapsutbyte mellan olika aktörer, samt en förmåga att skapa, kombinera och använda ny teknik.

Strategisk forskning och innovationssamverkan mellan offentliga och privata aktörer är ett av Sveriges styrkeområden och bör fortsatt utvecklas på europeisk nivå. Det är därför av stor vikt att samverkansmodeller (Public-Private Partnerships) för forsknings- och innovationsprioriteringar med industriellt fokus vidareutvecklas inom de EU-gemensamma forsknings- och innovationsprogrammen (särskilt inom Horizon Europe). Fokus bör ligga på tillämpning av forskning, till exempel genom testbäddar, samt på en ökad involvering av små- och medelstora företag (SME).

EU-initiativ för att stärka strategiska värdekedjor, eller strategiska värdenätverk, för europeisk industri bör bygga på det arbete som bedrivs i europeiska teknikplattformar och samarbetsprogram såsom offentlig-privat samverkan. Instrument som innebär undantag från statsstödsregelverket (IPCEI) bör användas i undantagsfall och endast där andra instrument inte är möjliga. Särskild hänsyn måste ges mindre länders industriella system för att möjliggöra deras medverkan i satsningarna.

Teknikföretagen anser att:

- EU:s långtidsbudget behöver moderniseras genom att prioritera investeringar i forskning och innovation (FoI) och minska stöden till jordbruk och regionala fonder. Vi ställer oss bakom Europaparlamentets förslag om € 120 miljarder till Horizon Europe och € 9 miljarder till Digital Europe Programme och uppmanar Sverige att driva den linjen.
- Fokus för Horizon Europe bör ännu tydligare ligga på FoI-insatser som möter industrins utmaningar och som vidareutvecklar modellen (PPP-konceptet) för samverkan mellan det privata och offentliga.
- Industriinriktade insatser för kompetensutveckling och upptagning av ny teknologi med särskilt fokus på SME behöver prioriteras.
- Det behövs en framåtsyftande EU-strategi för investeringar och nyttjande av testbäddar (technology infrastructures).
- Det framtida arbetet med strategiska värdekedjor bör bygga på det arbete som bedrivs av industridrivna initiativ, exempelvis PPP.

Ett regelverk anpassat för teknologisk utveckling och global konkurrens

Den snabba teknologiska utvecklingen och framväxten av stora regionala handelsblock leder till en allt hårdare konkurrens om rollen som global normskapare. För att kunna påverka spelreglerna för den internationella handeln måste europeisk lagstiftning och standarder flexibelt kunna anpassas efter nya teknologier och utvecklingen på marknaden. Att Europa fortsätter vara normsättande i utformningen av de globala spelreglerna för handel och ekonomisk utveckling är därför en grundläggande förutsättning för våra företags internationella konkurrenskraft samt att dessa ska fortsätta investera och utveckla sin verksamhet inom EU.

EU:s industripolitik ska optimera våra företags förutsättningar på en alltmer konkurrensutsatt världsmarknad. Utformning av de tekniska regelverken inom EU är i detta sammanhang avgörande för de europeiska företagens konkurrenskraft. Det är därför med största oro vi har betraktat de senaste årens utveckling med en tilltagande politisering av standardiseringsprocessen samt en alltmer ökande regleringsiver av den inre marknaden. Detta tar sig uttryck i form av ständigt nya tillkommande skyddsintressen vars utformning ofta frångår de grundläggande principerna för den inre marknaden i form av harmonisering, självcertifiering och presumtion om överensstämmelse genom harmoniserade standarder.

Inom ramen för den nya industripolitiken måste därför ambitionen för EU:s produktregelverk även fortsättningsvis vara att främja handeln samtidigt som de olika skyddsintressena såsom hälsa, miljö och säkerhet tillfredsställs. Det är dessutom viktigt att EU:s regelverk utformas så att de i möjligaste mån samspekar med bestämmelser och krav som tas fram av internationella organisationer. När regelverken skapar bästa förutsättningar kommer företagen att investera och satsa på morgondagens affärer och lösningar.

Teknikföretagen anser att:

- Huvudregeln för EU:s regleringsarbete måste vara harmonisering för att vidmakthålla och utveckla den inre marknaden samt undanröja alla nationella särkrav.
- De väsentliga kraven ska fastställas i direktiv och förordningar, medan de tekniska specifikationerna för att uppfylla lagkraven ska tas fram genom standardisering där alla parter kan delta.
- Tillverkarna ska, så gott som undantagslöst, ges möjlighet att själva visa att produkten uppfyller alla de krav som ställs på den utan inblandning av tredje part.
- Användning av harmoniserad standard ger presumtion om överensstämmelse, men tillverkaren kan även visa uppfyllnad av de väsentliga kraven utan att hänvisa till harmoniserad standard.

Hållbarhet som en strategisk tillväxtmöjlighet

Klimatförändringen utgör en av vår tids allra största samhällsutmaningar. EU har ambitionen att vara global ledare på området och hållbarhet kommer att genomsyra samtliga politikområden. Den gröna omställningen skapar en strategisk möjlighet för svenska företag att exportera sina ofta världsledande tekniska lösningar som kan bidra till omställningen.

En ambitiös EU-gemensam politik på området gynnar svenska företag då Sverige är ett av de länder som ligger allra längst fram inom området. Alternativet riskerar att bli nationella särkrav. En gemensam EU-politik bidrar även till att frågorna får ett större genomslag internationellt, vilket kan öka vår globala konkurrenskraft.

Konkurrensneutralitet behöver bibehållas både mellan EU:s medlemsstater och internationellt. Tydliga gemensamma mål och ambitioner är önskvärt vid skapandet av nya miljöregleringar, men tekniska detaljer hanteras bäst via standardisering. Regler behöver också vara teknikneutrala och verifierbara.

Ett samhälle där hållbarhetsmålen är uppfyllda är beroende av en konkurrenskraftig industri. Industrin är den part som kan utveckla lösningarna och är en viktig del i systemet för forskning och innovation. De svenska teknikföretagens utsläppsminskande teknik bidrar både i den egna verksamheten, men också hos andra aktörer och på andra marknader.

Teknikföretagen anser att:

- EU ska ha en ambitiös klimatpolitik med bibehållen konkurrenskraft för svensk och europeisk industri gentemot omvärlden.
- EU ska undersöka hur handelsavtal eller klimatklubbar kan användas för att bibehålla likvärdiga konkurrensvillkor för europeiska företag i jämförelse med länder som inte aktivt driver på för utsläppsminskningar.
- Genom en mer cirkulär ekonomi och en hållbar användning av naturresurser kan klimatomställningen påskyndas med bibehållen konkurrenskraft.
- EU ska verka för att varor och material avsedda för återvinning omfattas av den inre marknaden.
- Den föreslagna kemikaliestrategin bör utvecklas med tydliga mål kopplat till substitution av farliga ämnen och vad som krävs för en ökad cirkularitet.
- EU bör investera i infrastruktur, forskning och utveckling, samt digitala lösningar som stödjer omställningen till ett klimatneutralt samhälle. Sådana investeringar kan även gynna europeisk industri genom utveckling av ny kunskap.
- EU ska driva på för ambitiösa internationella klimatmål och även genomförandeåtgärder som leder till globala utsläppsminskningar.

En framtidssäker robust digital infrastruktur

Digitalisering bidrar till ökad funktionalitet och värde hos produkter. För att digitala applikationer och tillämpningar ska fungera behövs en elektronisk infrastruktur baserat på ett finförgrenat fibernät och stora mängder spektrum. En sådan infrastruktur möjliggör multipla användningsområden, ett stort antal uppkopplade enheter och hantering av stora mängder av datatrafik.

EU ska verka för att hela Europas näringsliv kan koppla upp sig. Detta kräver en paneuropeisk uppbyggnad av fiberbaserade stamnät som delar ut sig i ett finförgrenat nät av kapillärer. En stor del av den elektroniska kommunikationen i Europa vilar idag på föråldrade kopparnät som tidigare användes för telefoni och kabel-tv. Dessa nät är undermåliga och skapar begränsningar i fråga om tillämpningar och digitala tjänster.

Med en fiberbaserad infrastruktur säkerställs att uppkopplingen inte är en hämmande faktor för att utveckla och använda digitala applikationer. På så sätt katalyserar fibernät digitalisering och utvecklingen av industri 4.0. Eftersom näten är själva blodomloppet i digitaliseringen måste de konstrueras robust och med redundans. De måste kunna klara påfrestningar och störningar. Bredbandsnäten bör ses som kritisk infrastruktur.

EU bör även säkerställa att det utöver fibernät skapas möjligheter att utveckla trådlös access. Detta ställer stora krav på ökad samordning mellan olika medlemsländer och att spektrum omgående görs tillgänglig för nya teknologier så som 5G. Europa har en stark position inom elektronisk kommunikation vilken fordrar lagstiftning och reformer som gör det möjligt för näringslivet att leda utvecklingen. Tester av ny teknik och snabb kommersialisering ska främjas, dock med beaktande av säkerhetsintresse och risken för att näten utsätts för cyberattacker från antagonistiska aktörer. En screeningfunktion som baseras på en gemensam lägesbild är därför välkommen.

Teknikföretagen anser att:

- EU ska verka för en utfasning och nedstängning av de föråldrade kopparbaserade bredbandsnäten.
- EU ska premiera utbyggnad av framtidssäker elektronisk infrastruktur som möjliggör ultrahöga hastigheter och minimala svarstider genom att erbjuda investeringsstöd i områden där marknadsmisslyckande föreligger.
- EU ska påtala vikten av robust och säker kommunikation och att nät anläggs på ett sådant sätt att det kan stå emot påfrestningar och störningar.
- EU ska införa mekanismer som förhindrar att antagonistiska aktörer ges möjlighet att utföra cyberattacker och industrispionage.
- EU ska agera för att främja utvecklingen och tillämpning av nya trådlösa teknologier, inte minst 5G, vilket innebär att spektrum avsett för bredbandsanvändning ska prioriteras.

En kompetensbas med uppgraderade och efterfrågade färdigheter

Europa konkurrerar ytterst med kunskap. Det är med hjälp av en utbildad befolkning som samhällets utmaningar kan bemästras, lösningar på klimatmålen identifieras och näringslivets utvecklingskraft bibehållas. Ett livslångt lärande som kontinuerligt höjer kompetensen är avgörande för Europas möjligheter att säkerställa vägen mot ett klimatsmart samhälle och en modern välfärd.

EU:s medlemsstater behöver tillsammans verka för att det finns ett stort utbud av personer som har den kompetens och de kvalifikationer som näringslivet behöver. Idag finns det ett flertal yrken där det råder brist vilket hämmar företagets möjligheter att utveckla och expandera sin verksamhet. Det handlar om både ingenjörsutbildade akademiker och personer med industrinära yrkesutbildningar. Intresset för STEM (Science, Technology, Engineering and Math) är otillräckligt vilket gör att de som examineras inte räcker till för att fylla de behov som finns på marknaden. Vidare är en utmaning att möjligheten till omskolning och uppgradering av kunskaper inte är tillräcklig, vilket gör det svårt att dra nytta av redan yrkesverksamma. Rörligheten av arbetskraft mellan medlemsstaterna behöver också öka. För att det ska vara möjligt krävs det bland annat att jämförbarheten i erfarenheter och kvalifikationer mellan olika medlemsstaters system förenklas och blir än mer transparent. Ett europeiskt valideringssystem bör tas fram och implementeras hos medlemsstaterna.

Europa behöver därtill ett högre utbyte mellan utbildningsinstitutioner och näringsliv, där en process av kontinuerligt lärande genom hela livet lägger grunden för en kompetensbas som har kunskaper och färdigheter som efterfrågas och värdesätts av samhälle och näringsliv. Den snabba tekniska utvecklingen gör att det inte längre är möjligt att göra en särskilnad i livet mellan utbildning och yrkesliv. Istället måste de betraktas som kommuniserande kärl som kan förstärka varandra. Möjligheterna för individer att skaffa sig de kunskaper som efterfrågas av näringslivet behöver underlättas genom ökad rörlighet, så att de kan bidra till att upprätthålla Europas konkurrenskraft.

Teknikföretagen anser att:

- EU:s initiativ för att stimulera ungas intresse för naturvetenskap, teknik och matematik bör ges högsta prioritet under nästa programperiod. Medlemsstaterna behöver i sin tur öka incitamenten för individer att utbilda sig inom naturvetenskap, teknik och matematik, både på grundutbildningsnivå liksom för yrkesverksamma.
- Det behöver säkerställas att specialistyrkesutbildningar som efterfrågas av näringslivet finns att tillgå till en rimlig kostnad inom hela EU.
- Vidareutbildning av yrkesverksamma bör skyndsamt underlättas inom EU genom utökat och fördjupat samarbete mellan utbildningsinstitutioner och näringsliv.
- Inom EU bör utbildningsinstitutioner som arbetar för att säkerställa näringslivets kompetensbehov premieras.

En ambitiös handelspolitik som öppnar nya marknader och verkar för lika spelregler globalt

Svenska teknikföretag är beroende av en friktionsfri handel med vår omvärld. Våra företag importerar insatsvaror för förädling och vidare export och är djupt integrerade i globala värdekedjor. Frihandel motverkar kostsamma handelshinder i världshandeln och främjar globala handelsflöden. Ett öppet handelsklimat möjliggör för ny teknik att få global spridning och bidrar med att svenska lösningar på vår tids samhällsutmaningar når andra länder och regioner.

EU:s industripolitik ska optimera våra företags förutsättningar på en tilltagande konkurrensutsatt världsmarknad. Frihandelsavtal är avgörande då de undanröjer handelshinder, är normskapande och sätter spelreglerna för den globala handeln. Detta leder till att företag inte behöver anpassa sin produktion efter andra länders särskiljande regelverk, produktkrav eller standarder. På så sätt undviks kostsamma marknadsspecifika lösningar som hämmar företagens internationalisering.

EU ska verka för att liberalisera den globala handeln genom en ambitiös och expansiv frihandelspolitik, samt stärka det multilaterala handelssystemet inom ramen för WTO. Svenska teknikföretag är globala aktörer som gynnas av globala lösningar. Ett välfungerande multilateralt handelssystem måste förbli en grundsten i EU:s externa handelspolitik och är viktigt i en holistisk europeisk industripolitik.

Utöver att undanröja handelshinder bidrar EU frihandelsavtal till att attrahera utländska investeringar och etableringar, vilket i sin tur stimulerar vår produktion och skapar fler arbetstillfällen. EU gynnas av ett öppet handels- och investeringsklimat – samtidigt måste EU:s legitima affärsintressen skyddas mot investeringar som görs av stater som avser förvärva nyckelteknologi eller kritisk infrastruktur på icke-kommersiella grunder.

I brist på multilaterala eller bilaterala överenskommelser för att adressera snedvriden konkurrens är det även nödvändigt för EU att utveckla moderna handelspolitiska skyddsåtgärder för att säkerställa lika konkurrensvillkor med tredjeland. Företag från tredjeland med diskriminerande statsstöd eller oreglerat marknadsinflytande på sina hemmamarknader riskerar att skapa ojämlika konkurrensförhållanden till nackdel för europeiska företag på EU:s inre marknad.

Teknikföretagen anser att:

- EU ska bedriva en ambitiös och expansiv frihandelspolitik. EU ska slutföra pågående förhandlingar, verka för ratificering av EU:s färdigförhandlade avtal, samt löpande utvärdera nya länder och regioner att inleda förhandlingar med.
- EU ska värna en nära handelsrelation med Storbritannien efter dess utträde ur EU. Ett djupgående frihandelsavtal är vitalt för att underlätta handeln och säkerställa lika konkurrensvillkor.
- EU ska vara drivande i att säkerställa ett välfungerande multilateralt handelssystem inom ramen för WTO.
- I brist på multilaterala eller bilaterala överenskommelser ska EU utveckla moderna och balanserade handelspolitiska skyddsåtgärder för att värna lika konkurrensvillkor i handeln med tredjeland.

Teknikföretagen

Teknik gör världen bättre

Den svenska teknikindustrins företag står för de lösningar som tacklar vår tids stora utmaningar. Det är hos Teknikföretagen som dessa företag är medlemmar.